

N:o 101.

Af herr **O. Andersson** i *Lyckorna*, om beviljande af statsanslag för åstadkommande af utredning om lämpligheten af den s. k. helgonskyldens bibehållande.

Vid 1887 års riksdagar väckte jag motion derom, att Riksdagen måtte besluta att hos Kongl. Maj:t anhålla, att helgonskylden inom Lunds stift och Halland finge uttaxeras af församlingarnes medlemmar efter de grunder, som för kommunalutskylders utgörande i allmänhet vore stadgade, äfven när helgonskylden skulle användas till kyrkotjenstens eller till undervisningens behof.

Det af Andra Kammaren tillsatta tillfälliga utskott, som hade att öfver motionen afgifva yttrande, ansåg sig icke kunna tillstyrka bifall till mitt förslag i den form, hvori det blifvit framställt, men enär af samma förslag tydligt framginge, att jag åsyftat, att helgonskyld, för så vidt den icke utgjordes till presterskapet, skulle helt och hållet upphöra att utgå, vare sig att den användes till klockares aföning eller för kyrkotjenstens eller folkundervisningens behof, och att medel för dessa ändamål hädanefter måtte uteslutande anskaffas genom uttaxering inom församlingarne efter de grunder, som i allmänhet vore stadgade för kommunalutskylder, så ansåg utskottet sig ega anledning att behandla frågan i denna vidsträcktare omfattning. Och förklarade dervid utskottet, att helgonskylden dämera, sedan nya grunder för de kommunala och kyrkliga behofvens tillgodoseende blifvit stadgade och i hela Sverige, med undantag blott för Lunds stift och Halland, utan inskränkning tillämpades, icke vidare kunde anses behöffig

och utan skada för vare sig kyrkan eller skolan kunde upphöra samt dessutom vore en beskattningsform, hvilken icke öfverensstämde med de grundsatser, som vunnit allmänt erkännande, och därför måste anses obillig och orättvis, i följd hvaraf utskottet äfven hyste den mening, att helgonskylden borde, så snart ske kunde, upphävas. Något annat hinder ansåg utskottet därför ej förefinnas, än att en del af klockarne vore tillförsäkrad att utbekomma helgonskylden in natura, hvarför den helgonskyld, som sålunda utginge, borde bibehållas till dess reglering af sådan klockarelön vunnit tillämpning. Och hemställde slutligen utskottet, att Riksdagen måtte i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande, om icke den inom Lunds stift och Halland utgående helgonskylden kunde upphöra att utgå.

Andra Kammaren biföll denna utskottets hemställan, men Första Kammaren förklarade, sedan dess tillfälliga utskott i afgifvet utlåtande ansett den verkställda utredningen icke vara tillfyllestgörande, sig icke kunna biträda Andra Kammarens beslut i frågan.

Derefter väckte vid sistlidne riksdag herr L. Pålsson i Hemmesdynge motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till helgonskyldens upphörande i vissa fall.

Uti Andra Kammarens tillfälliga utskotts vid sagda riksdag i anledning häraf afgifna utlåtande n:o 15 yttras hufvudsakligen följande:

Utskottet förmodade, att med den närmare utredning af frågan, hvilken Första Kammaren ansett sig föregå en framställning till Kongl. Maj:t, afsetts en undersökning af helgonskyldens belopp inom de särskilda församlingarne och i sin helhet äfven en uträkning, huru stor andel helgonskylden utgör af de kommunala skatternas sammanlagda belopp. En fullständig utredning häraf kunde utskottet omöjligen åstadkomma, enär det dervid vore nödigt att anskaffa uppgifter från vederbörande församlingar. Utskottet hade emellertid låtit genomgå de statistiska redogörelser, som för år 1887 af kyrkostämmornas ordförande afgifvits till statistiska centralbyrån, och af dem funnit det framgå, att helgonskylden icke utgjorde en så stor andel af utskylderna i deras helhet, att dess upphörande skulle komma att medföra någon mera betydande förändring i fördelningen af de kommunala bidragen mellan de skattskyldige. Då helgonskyldens omättning i penningar på grund af det årliga markegångspriset å de i den samma ingående natura-persedlar äfvensom uttaxeringen och uppborren deraf måste förorsaka ej obetydligt besvär, syntes det utskottet ej underligt, att önskningar framstälts om helgonskyldens upphörande. Utskottet kunde ej heller finna något giltigt skäl för bibehållande af denna skatteform. På grund häraf hemställde utskottet, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl.

Maj:t anhålla att Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande, huruvida den i Lunds stift och Halland utgående helgonskyld, som icke användes till presterskapets aflöning, må utan olägenhet kunna upphöra att utgå.

Denna hemställan blef den 13 mars 1889, utan diskussion, bifallen af Andra Kammaren. Men, efter det Första kammarens tillfälliga utskott i utlåtandet n:r 13 förklarar sig finna den verkställda utredningen, lika litet som de upplysningar, hvilka vid 1887 års riksdag i ämnet förekommo, vara af den beskaffenhet att derpå kunde grundas något omdöme om lämpligheten af helgonskyldens bibehållande eller afskaffande, så vägrade Första Kammaren att biträda Andra Kammarens ifrågavarande beslut.

Vid innevarande riksdag har ofvannämnde herr Pålsson uti afgifven motion hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utreda frågan om helgonskyldens utgörande i Lunds stift och Halland och dervid taga i öfvervägande, huruvida den samma i församlingar, der helgonskyld icke användes som lön åt presterskapet, må kunna helt och hållet upphöra att utgå, samt derom framkomma med förslag till nästa års riksdag.

Ehuru den i frågan befintliga utredning synes mig vara tillräckligt utförlig, för att berättiga Riksdagen till aflåtandet af berörda skrifvelse, anser jag det likväl numera, med hänsyn till beskaffenheten af de förut i saken utaf Första Kammaren fattade beslut, vara nödvändigt att söka anskaffa ytterligare utredning; och då denna, på sätt Andra kammarens tillfälliga utskotts ofvannämnda utlåtande n:o 15 antyder, icke torde kunna fås utan genom Kongl. Maj:ts bemedling, så vågar jag härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen må för år 1891 på extra stat anvisa och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af två tusen kronor, att i mån utaf behof och på sätt Kongl. Maj:t pröfvar lämpligt användas till anskaffande af utredning om lämpligheten af helgonskyldens bibehållande eller afskaffande.

Stockholm den 27 januari 1890.

Olof Andersson
från Kristianstads län.